

Plan mot kränkande behandling

Äppellunda förskola

Avdelningarna: Äpplet, Skruttet, Fjärilen och Blomman

Ansvarig rektor: Anna Danielsson

Giltighetstid: 2023-12-01 – 2024-11-30

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn och elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en plan mot kränkande behandling är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetssätt

På Äppellunda förskola möts vårdnadshavare och barn med en välkomnande, trygg och tillitsfull atmosfär som bygger på engagemang, delaktighet och förtroendefullt samarbete.

Alla får möjlighet att i samspel med andra utveckla sitt bästa jag och erövra kunskaper i meningsfulla sammanhang.

Lär miljön inbjuder till möten, förundran och lek samt undersökande och utforskande.

Förskolan är en demokratisk mötesplats där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet och där vi tillsammans tar ansvar för en hållbar utveckling.

På vår förskola råder nolltolerans vilket innebär ett absolut förbud för alla att kränka, diskriminera eller trakassera barn/barn, barn/vuxna. Alla vuxna på förskolan har goda kunskaper om likabehandling vilket gör att vi identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för att jobba mot noll tolerans.

Barn och vuxna skall vara medvetna och ha en helhetssyn om att vi alla behöver vara delaktiga i det förhållningssätt vi arbetar utifrån.

Vi strävar efter en öppenhet mot vårdnadshavare och över förskolan för förståelse för varandra, vi vill lägga grunden till att lika värdet gäller inte bara de närmsta utan alla vi möter i vårt liv. Vårdnadshavare skall ha fått information om likabehandlingsplanen och vem de ska informera vid kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

3. Kartläggning av risker

Under en vecka hösten 2023 har de fyra avdelningarna gjort en kartläggning av var kränkningar sker inne på avdelningarna. Både intervjuer av de äldsta barnen och observationer har använts för kartläggningen. Barnen har blivit intervjuade om det är något som inte känns bra på förskolan, vad som gör dem ledsen och om de är något som de är rädda för på förskolan. Är det något ställe på förskolan barnen helst inte vill vara på? Kartläggningen har sedan resulterat i denna handlingsplan och tydliggör vad som

uppmärksammas, vilka åtgärder som planeras, hur de ska genomföras och utvärderas. Resultatet visar att det är i möten med kompisar som barnen uttrycker otrygghet. Det kan vara att två kompisar vill ha samma sak eller att det är många barn på en mindre yta inomhus. En faktisk plats som en del barn känner sig otrygga på är toaletten. Intervjun visar att det känns olustigt när barnen inte upplever att de får sitta i fred på toaletten när kompisar öppnar dörren när någon redan är där. En handlingsplan med konkreta åtgärder för att öka tryggheten finns att läsa nedan.

En huvudsaklig insats under året kommer att vara fokuserat på ett fortsatt utvecklingsarbete av hur vi arbetar med planen mot kränkande behandling som finns länkad det reviderade processverktyget.

Genom att Kvalitetsgruppen, som består av en förskollärare från varje avdelning, planerar in kartlägnings-veckor och när de insatser som avdelningarna ansvarar för ska följas upp och utvärderas, kommer arbetet att förbättras ytterligare. Kvalitetsgruppen på förskolan kommer att fungera som en länk mellan avdelningarna och rektor som ett viktigt led i implementeringen av det nya arbetssättet och att utbyta kunskap. Något som tidigare kartläggningar pekar på är vikten av att pedagogerna har en samsyn i sitt pedagogiska förhållningssätt. Ett sätt att uppnå samsyn är det kontinuerliga arbetet i kvalitetsgruppen som sedan kan ligga till grund för hela förskolans pedagogiska inriktning.

Processverktyget, som reviderades under förra året, kommer alla avdelningar att arbeta i för att som en del i det systematiska kvalitetsarbetet genom reflektioner med barnen, i arbetslagen och i kvalitetsgruppen kunna verka förebyggande mot kränkande behandling. För att det fortsatta utvecklingsarbetet ska bli så bra som möjligt behövs alla olika kompetenser och erfarenheter som ryms inom förskolan och kvalitetsgruppen kommer att agera "spindeln i nätet" för att uppnå detta.

Vårt nya dokumentationsverktyg för det enskilda barnet, där arbetslagen med jämna mellanrum stämmer av alla barn på avdelningarna, kommer att ge ökade möjligheter att förebygga kränkande behandling, genom att utifrån dessa dokumentationer kunna planera och utveckla utbildningen för att alla barn ska få möjlighet att bli sitt bästa jag.

Resultat av kartläggning

Risk/riskområde	Underlag som identifierat risk (gärna flera källor)	Antagande om orsak(er)
Regnbågsrummet - Konflikter uppstår när det är många barn och få pedagoger - när vi slår ihop på eftermiddagarna - liten yta för så många barn.	Genom barnintervjuer - observationer.	För många barn på liten yta och för få pedagoger. Barnen kan ha svårt att veta vad som ska hända och vilka de ska vara med.
Toaletterna - Barn känner obehag när de blir störda av andra barn.	Genom barnintervjuer - observationer.	Få toaletter, endast två på 21 barn. De kan inte låsa dörren pga. säkerhet. Öppen dörr kan

		medföra att dörren rycks upp. Ibland är det för få pedagoger för att en pedagog ska kunna stå med utanför dörren.
Byggrummet - Barnen vill ha samma saker.	Genom barnintervjuer - observationer.	Många barn är i samma ålder och visst material lockar mer än något annat.
På alla fyra avdelningar kan konflikter uppstå i alla rum och i olika situationer - vill ha samma saker - får inte som man vill - slåss - puttas - klöser.	Genom barnintervjuer - observationer.	Många barn på liten yta vilket leder till många sociala interaktioner. För många aktiviteter i helgrupp.
Barn väljer ut vissa kompisar som ska få komma hem till dem - vissa blir aldrig valda.	Genom barnintervjuer - observationer.	Det kan bero på att barn inte har en färdigutvecklad empatiförmåga och/eller förmåga att förutse konsekvenserna av sitt handlande.
Vid övergångar till exempel sätta sig i samling - tvätta händerna - sätta sig vid borden vid måltid	Genom barnintervjuer - observationer.	För många barn vid samma aktivitet. Pedagogerna räcker inte till. Några barn behöver extra stöttning. De behöver tydliga rutiner.

4. Utvärdering av genomförda insatser under året 22–23

Planerad insats	Resultat av insatsen	Utvärdering av insatsen
Personal ska finnas på baksidan av gården så fort cyklarna är uttagen. Begränsa antalet cyklar, inte ta fram för många. Det är bra träning att vänta på sin tur. Barnen får träna på att hantera konflikter på egen hand med hjälp och stöttning av en pedagog.	Vi ser till att det alltid finns personal på baksidan av gården om det är barn där. Vi ser till att inte alla cyklar är ute samtidigt för att undvika krockar. Barnen har även lärt sig vänta på sin tur, bättre än tidigare. Vi har varit närvarande pedagoger som varit med och rätt ut om någon konflikt uppstått med cyklarna. barnen har även fått lösa konflikterna själva.	Vi upplever att det varit färre konflikter med cyklarna än tidigare. Vi anser att det har varit en bra insats att personalen alltid varit på baksidan av gården och att ha begränsat cyklarna.
Pedagogerna ska uppmuntra barnen till att använda pinnarna till något annat än att ha dem som vapen. Till exempel bygga och konstruera, undersöka pinnen. Detta kräver närvarande pedagoger. Vi ska inte förbjuda pinnarna.	Det har varit närvarande pedagoger som förklarat för de barn som fångas med pinnar att de får använda pinnarna till något annat, vilket barnen har gjort i större utsträckning.	Det är viktigt att vi pedagoger har en samsyn och att vi fortsätter påminna barnen om regler, förhållningssätt och att även ge tips om vad man kan göra med pinnarna. Detta har minskat tillfällena då barnen använt pinnar

		på ett sätt som kompisar visat att de inte uppskattat.
Vi har under läsåret 22–23 lyft planen mot kränkande behandling och kartlagt risker	Resultatet av insatsen visar att alla arbetslag har kartlagt, planerat insatser och utvärderat resultaten. Kvalitetsgruppen har varit ansvarig för att dokumentera i planen. Vi har informerat om vårt arbete med planen till vårdnadshavarna under höstens föräldramöte.	Vi är nöjda med resultatet av årets insatser. Under tiden vi arbetat mot målet har vi uppmärksammat att vi behöver öka kompetensen av vad en kränkning är när det gäller barn i förskoleåldern. Kan ett förskolebarn kränka? Vi kommer att fortsätta detta arbete under året 23–24.
Fler reflektioner tillsammans med barnen	Vi ser att reflektioner tillsammans med barnen har ökat på samtliga avdelningar. Det visar sig genom våra dokumentationer på V-klass, i processverktyget och väggdokumentationer. Dessa reflektioner har ökat barnens handlingskompetens inom ramen av vårt värdegrundsarbete. Resultaten av genomförda insatser pekar mot detta.	Genom att lyfta vikten av barns inflytande och delaktighet på våra utvecklingsdagar, avdelningsreflektioner, i vår kvalitetsgrupp och genom arbetet i det reviderade processverktyget ser vi en ökning av reflekterande med barnen. Vi kommer att under nästa år ha kvar detta mål för att utveckla och ytterligare öka reflektionerna med barnen.

5. Handlingsplan: mål och åtgärder

Mål med åtgärden	Konkreta åtgärder	Effekter som vi vill uppnå med åtgärden	Hur uppföljningen ska ske • Ansvarig för åtgärden • Datum när åtgärderna ska vara genomförda
Vi kommer under läsåret fortsätta lyfta planen mot kränkande behandling och kartlägga risker.	Kartläggningsveckor planeras in höst och vår och görs på alla avdelningar. Kvalitetsgruppen samlar in resultaten och sammanställer i handlingsplanen.	Vi kommer att arbeta med planen på ett systematiskt sätt under hela året. Vi kommer att utveckla vårt arbetssätt till att i högre grad motverka kränkningar. Vi kommer att bli tryggare i vår profession som pedagoger.	Arbetslagen ansvarar för kartläggning. Kvalitetsgruppen ansvarar för insamlande och med åtgärder och utvärderar dessa. Rektor och/eller biträdande rektor ansvarar för att förankra

	<p>Veckorna skrivs in i processverktyget som påminnelse.</p> <p>Kvalitetsgruppen för även in Stella-rapporter i handlingsplanen i samarbete med biträdande rektor.</p>		<p>handlingsplanen i kollegiet och till VH.</p> <p>Biträdande rektor ansvarar för att föra in resultatet i planen innan den 241031</p>
<p>Öka och utveckla reflektioner tillsammans med barnen</p>	<p>Under kommande period vill vi utveckla hur pedagogerna bjuder in barnen till reflektion och hur vi använder det i vårt förebyggande likabehandlingsarbete</p>	<p>Att barnens inflytande i arbetet mot kränkande behandling ska öka.</p> <p>Öka barnens möjlighet att utöva inflytande och genom det kunna påverka sin och andras situation.</p>	<p>Arbetslagen ansvarar för utvärdering av insatsen i oktober 2024.</p> <p>Kvalitetsgruppen ansvarar för insamlande och utvärdering.</p> <p>Biträdande rektor för att föra in den i planen senast 241031.</p>
<p>Öka kunskapen kring "Kan förskolebarnet kränka?"</p>	<p>Genom gemensamma reflektioner under utvecklingsdagar och pedagogiska kvällar vill vi öka kunskapen kring kränkningar i förskolan.</p>	<p>Öka kunskapen kring kränkningar i förskolan för att kunna utveckla vår undervisning av vårt värdegrundsarbete.</p>	<p>Rektor och biträdande rektor ansvarar för att planera utvecklingsdagar och pedagogiska kvällar samt dagordning för kvalitetsgruppens arbete.</p>
<p>Alla barn på Äppellunda förskola ska känna sig trygga.</p>	<p>Toaletterna: Tydliga rutiner för toalettbesök tex innan utgång, föresamling och lunch osv. Alla barn kan inte gå samtidigt på toaletten då det ofta blir konflikter när de står och väntar. Barnen går i omgångar. Vi tränar och påminner barnen att knacka på dörren innan de öppnar den. Vi påminner även de barn som sitter på</p>	<p>Öka tryggheten hos barnen och minska konflikter genom att barnen utvecklar sin förmåga att visa hänsyn och respektera kompisarnas integritet.</p>	<p>Alla pedagoger på förskolan ansvarar för att utföra åtgärder/insatser.</p> <p>Arbetslagen utvärderar och kvalitetsgruppen sammanställer underlaget och biträdande rektor ansvarar för att föra in den i planen senast 231031</p> <p>Vi gör en halvårsavstämning i april</p>

	toaletten att svara när någon frågar om det är ledigt.		2024. Arbetslagen utför och Kvalitetsgruppen ansvarar för när den görs.
Alla barn på Äppellunda förskola ska känna sig trygga.	Byggrummet: Närvarande pedagoger som är där barnen är. Hjälpa barnen vid konflikter. Vi fortsätter med värdegrundsarbetet.	Alla barn har fått möjlighet att utveckla sin sociala förmåga genom att öva på hur man är en bra kompis genom samarbete och att i ökad omfattning kunna ta ansvar för sina handlingar.	Alla pedagoger på förskolan ansvarar för att utföra åtgärder/insatser. Arbetslagen utvärderar och kvalitetsgruppen sammanställer underlaget och biträdande rektor ansvarar för att föra in den i planen senast 231 031 Vi gör en halvårsavstämning i april 2024. Arbetslagen utför och Kvalitetsgruppen ansvarar för när den görs.
Alla barn på Äppellunda förskola ska känna sig trygga.	Slås, puttas och klöser varandra. Förklara och visa barnen hur man närmar sig varandra, tröstar varandra och att säga stopp min kropp!! Hjälpa både barnet som blivit utsatt och det barn som misslyckats. Ge stöd i att trösta och att skapa en möjlighet att vända ett misslyckande till något positivt, att trösta och göra bra. Dramalekar där barnen på ett lekfullt sätt får öva på hur olika känslor kan upplevas. Genom upprepningar av aktiviteten ges möjlighet till att utforska sina och andras känslor och få fördjupad kunskap.	Utvecklad förmåga till att kommunicera sina känslor och intentioner. Utveckla sin förmåga i sociala sammanhang vilket ökar känslan av trygghet hos barngruppen som helhet.	Alla pedagoger på förskolan ansvarar för att utföra åtgärder/insatser Arbetslagen utvärderar och kvalitetsgruppen sammanställer underlaget och biträdande rektor ansvarar för att föra in den i planen senast 231031 Vi gör en halvårsavstämning i april 2024. Arbetslagen utför och Kvalitetsgruppen ansvarar för när den görs.
Alla barn på Äppellunda förskola ska känna sig trygga.	Regnbågsrummet: Vi planerar in aktiviteter i mindre grupper. Till	Minskar oro och otrygghet när barnen vet vad som ska hända när de valt aktivitet innan.	Alla pedagoger på förskolan ansvarar för att utföra åtgärder/insatser

	<p>exempel spela spel, bygga, rita, läsa mm.</p> <p>Förbereda pedagogiskt material som är lämpligt för barn i olika åldrar och den tiden på dagen.</p> <p>Förbereder barnen innan vilka aktiviteter som de kan välja och att de får välja aktivitet.</p> <p>Uppmuntrar vårdnadshavarna att komma in för att hämta sina barn.</p> <p>Utreda om ändrad schemaläggning och om vi slår samman senare skulle ge en tryggare miljö.</p>	<p>Ger barnen fler valmöjligheter.</p> <p>Skapar ökad möjlighet att känna trygghet när pedagogen inte lämnar barnen utan vårdnadshavarna kommer till aktiviteten för att hämta sitt barn.</p> <p>Skapar mindre oro hos de barn som är kvar när pedagogen stannar kvar med barnen i stället för att lämna för att gå ut till hallen för att möta upp föräldrar.</p> <p>Fler barn har då gått hem och vilket ger en mindre grupp som är i regnbågsrummet.</p>	<p>Arbetslagen utvärderar och kvalitetsgruppen sammanställer underlaget och biträdande rektor ansvarar för att föra in den i planen senast 231031</p> <p>Vi gör en halvårsavstämning i april 2024. Arbetslagen utför och Kvalitetsgruppen ansvarar för när den görs.</p>
Alla barn på Äppellunda förskola ska känna sig trygga.	<p>Vi pratar om hur man är en bra kompis och att om man ska vara med någon på fritiden så får det planeras i hemmet. Vi tonar ner och blåser av.</p> <p>Olika aktiviteter där barnen får öva "hur känns känslan, i mig och i dig".</p>	<p>Att ingen ska känna sig exkluderar genom att barnen utvecklar sin förmåga att tänka sig in i andras perspektiv.</p> <p>Att minska exkludering som ett maktmedel i relation till sina kompisar.</p>	<p>Alla pedagoger på förskolan ansvarar för att utföra åtgärder/insatser</p> <p>Arbetslagen utvärderar och kvalitetsgruppen sammanställer underlaget och biträdande rektor ansvarar för att föra in den i planen senast 231031.</p> <p>Vi gör en halvårsavstämning i april 2024. Arbetslagen utför och Kvalitetsgruppen ansvarar för när den görs.</p>
Alla barn på Äppellunda förskola ska känna sig trygga.	<p>Övergångar: Barnen går i omgångar så att inte alla barn är på samma ställe samtidigt.</p> <p>En pedagog följer alltid med barnen.</p>	<p>Lugnare miljö där färre barn behöver vänta samtidigt och ger större utrymme.</p> <p>Barnen får då möjlighet att öka tilliten till sin egen förmåga och genom</p>	<p>Alla pedagoger på förskolan ansvarar för att utföra åtgärder/insatser</p> <p>Arbetslagen utvärderar och kvalitetsgruppen sammanställer underlaget och biträdande rektor</p>

	<p>Vi planerar för tydliggörande rutiner, ramar och regler.</p> <p>Planera grupper efter vilka barn som lyfter varandra och stimulerar varandras lärande.</p>	<p>det öka sitt handlingsutrymme.</p> <p>Ge barnen möjlighet att få uppleva att deras handlande gör positiv skillnad genom att till exempel hjälpa en kompis att lyckas.</p>	<p>ansvarar för att föra in den i planen senast 231031</p> <p>Vi gör en halvårsavstämning i april 2024. Arbetslagen utför och Kvalitetsgruppen ansvarar för när den görs.</p>
--	---	--	---

6. Delaktighet

Barnen har blivit intervjuade om det är något som inte känns bra på förskolan, vad som gör dem ledsen och om de är något som de är rädda för på förskolan. Är det något ställe på förskolan barnen helst inte vill vara på? På samlingarna har barnen haft många samtal om problem som uppstått som tex: att inte få vara ifred på toaletten, om någon konflikt har uppstått under dagen och hur man är en bra kompis. Vi har även samtalat om olika känslor och jobbat med "stopp min kropp". Genom att kontinuerligt reflektera med barnen ges barnen möjlighet att öva på sin förmåga att uttrycka sig för att i högre grad kunna påverka sin och andras situation. Barnens tankar, funderingar och lösningar som kommit fram under samtal ger barnen delaktighet. Vårdnadshavare blir delaktiga av planen mot kränkande behandling genom föräldramöte och under utvecklingssamtalet där vi går igenom barnets styrkor och om barnet behöver stöttning i något. Vi har ett gott samarbete med föräldrarna och har en daglig kontakt. Vi lyfter hur dagen varit och något speciellt har inträffat och hur vi arbetar vidare med det.

7. Förankring

Vi förankrar planen till vårdnadshavarna på ett föräldramöte under hösten. Rektor/biträdande rektor informerar nya vårdnadshavare på ett introduktionsmöte om vårt arbete med planen. Rektor och/eller biträdande rektor beskriver då hur vi arbetar med planen utifrån kartläggningsveckan, planerade insatser, utvärdering och uppföljning av handlingsplanen. Pedagogerna förmedlar hur det faktiska arbetet med att förebygga otrygghet görs på respektive avdelning genom daglig dialog med vårdnadshavare, på föräldramöten och under utvecklingssamtalen. Planen finns väl synlig för föräldrar i tamburerna. Vi har ett ständigt pågående arbete med att ge barnen rätt verktyg till att reda ut små konflikter på egen hand. Hur de är bra och fiffiga kompisar som hjälper varandra och bjuder in varandra. Planen finns även att ta del av på vår hemsida.

8. Rutiner för akuta situationer

Alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera. Det är mycket viktigt att alla anställda tar signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt.

- Vid kännedom om att ett barn blivit utsatt för kränkning, trakasserier eller diskriminering skall detta förhindras och omgående anmälas till Rektor.
- Rektor informerar i sin tur huvudman och skickar in en anmälan om kränkande behandling.
- Rektor ansvarar för att skyndsamt starta en utredning om vad som skett och vidta utredning och åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar.

Rutiner när barn kränker barn:

1. Den/de som upptäcker eller får vetskap om händelsen kontaktar en pedagog på den avdelning barnet går på.
2. Föräldrar/vårdnadshavare informeras.
3. Anmälan görs till Stella-systemet. Utöver anmälningskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
4. Upprätta tid för uppföljning och utvärdering som sker i arbetslaget och dokumenteras även av kvalitetsgruppen i denna plan.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn:

1. Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.
 2. Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.
-

Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexuellitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet *sexuella trakasserier* innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Anm.: Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan till exempel ske genom skolans regler, undervisning och läroböcker.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

- Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

- Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

